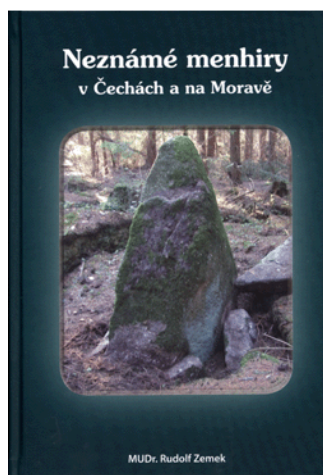

Vážení přátelé, kolegové,

sekce Megalit potřebuje vaši pomoc. Pište svoje náměty, myšlenky i připomínky!

Diskuse

Odpoověď na reakci autora knihy „Neznámé menhiry v Čechách a na Moravě“ pana MUDr. Rudolfa Zemka na připomínky MUDr. Pavla Kroupy. (Informační bulletin Sekce Megalit z 10.11.2009, http://www.kpufo.cz/oblasti/meg/im_20091110.pdf)

Musím hned v úvodu zdůraznit, že svými kritickými připomínkami k odbornému obsahu knihy pana doktora Zemka jsem sledoval zcela nepokrytě své osobní zájmy. Na rozdíl od zbytku současného světa jsou to zájmy zcela nezištné s cílem zachránit zbytečky českých megalitů jako součásti středoevropského kulturního dědictví. Touto ideovou vlnou je motivována i činnost sekce Megalit, fungující pod patronací Klubu psychotroniky a UFO, o.s. (KPUFO). Nejedná se tedy o nějaký samoúčelný projev pseudoodborného exhibicionismu, se kterým je veřejnost v poslední době neomezené publikační svobody často konfrontována, ale o hledání rozumného řešení ochrany megalitických lokalit na území České republiky, což se ukázalo jako úkol veskrze nadlidský. Všeobecně - pokud se rozhoduje mezi podnikatelským zájmem za pár korun a zachováním prokazatelně cenné archeologické lokality nevyčíslitelné kulturní hodnoty, vítězí vždy buldozery a byznys (viz Cehnice u Strakonice).

U megalitů je v našem státě situace ještě horší. Tragédií je ovšem fakt, že neutěšenost v ochraně našich megalitických lokalit způsobil nepochopitelně negativistický postoj odborných kruhů, vytvářejících odbornou platformu pro legislativu památkové ochrany. Není to způsobeno jen charakterem současné bezohledné, čistě materialisticky orientované konzumní společnosti. Rozhodujícím faktorem je pokračující permanentní úpadek kulturnosti našeho národa. Paradoxně jej prohlubuje pokrok informatiky. Většině dnešních mladých lidí si stačí prohlédnout megalitický objekt na internetu, přečíst si k tomu pár esoterických blábolů a považují se za experty. To, že byl kámen mezitím v plenéru zlikvidován již nikoho zvláště nezajímá. Virtuální představa o kamenném objektu, deformovaná tendenčními a naprosto povrchními informacemi, je pro většinu lidí postačující k dosažení pocitu opravdového zájmu.

Neinformovanost o skutečných hodnotách megalitů představující nejstarší, částečně ještě ve zbytečcích zachovalou architekturu Evropy, se v poslední době místo snahy o zachování originálních lokalit, zvrhla v bezhlavé budování pseudomegalitických staveb. Díky vydatné publicitě jsou široké řady obyvatelstva uváděny v němý úžas nad „megality“ vztyčovány buldozery, jeřáby a jinou výkonnou technikou dneška. Konečně je každému jasné, co že jsou ty tajemné menhiry...

Za tohoto stavu věcí přichází pan doktor Zemek se svou knihou o neznámých menhirech na našem území. Odmítavá reakce tohoto autora na mou kritiku je

pochopitelná. Sám vím, kolik práce je třeba vynaložit na sestavení materiálu k takové publikaci. A to bez záruky, že literární počín splní svůj účel a novými zveřejněnými poznatky posune úroveň vědění v dané problematice. Autor by měl uznat, že právě tato zásadní premisa literatury faktu zůstala v případě jeho díla nenaplněna. Tím hůř, že kniha podle reakce veřejnosti zřejmě zaujala. Prohlédnout si působivé barevné obrázky romantických zákoutí naší přírody s jednoduchým a všeobecně srozumitelným a odborně nenáročným doprovodným komentářem je jistě pro neinformované čtenáře příjemným zpestřením jinak nudné domácí pohody. Nelze se pak divit, že takto zpracovaný a desorientovaný čtenář pak vidí menhir v každém větším kusu kamene kolem baráku.

Publikace jistě neunikne pozornosti i leckterého profesionála relevantních oborů. V lepším případě jej nadzvedne a přiměje k adekvátní reakci, tak jako mne. A zapojí se do diskuse o problému megalitů. Obávám se, že oživení zájmu o problém bude jediný pozitivní odborně akceptovatelný efekt kritizované knihy. Ale jinak je možno očekávat veskrze negativní reakce na nejrůznější odborné úrovni. Dá se ale také předpokládat posílení apriorní odborné negace jakékoliv amatérské aktivity v problému megalitů. Poukazem na to, z čeho všeho dokážou neinformovaní „nadšenci“ vytvořit menhir, tedy pozůstatek megalitů na našem území. Co je tedy lepší? Dezinformace, vzbuzující zájem veřejnosti o megality? Nebo utvrzení kompetentních profesionálů v názorech o zcestnosti těchto amatérských aktivit? Může tedy dál svými publikacemi vzbuzovat naděje každého občana republiky, že právě za svým domem najde ten správný „menhiroidní“ kámen, kterým se může pochlubit v místní hospodě. Ale také oprávněnou nedůvěrou odborných kruhů k jakékoliv, i sebevíce kvalifikované amatérské angažovanosti.

Jako stručnou odpověď na výhrady autora knihy „Neznámé menhiry Čech a Moravy“ – pana doktora Zemka vůči mým kritickým připomínkám uvádím zásadní argumenty, formující všeobecné názory na existenci prehistorické evropské megalitické kultury, tak jak jsou běžně dosažitelné v literatuře:

- Za megalitické objekty, tedy menhiry, dolmeny, cromlechy atd. lze označit jen takové horninové útvary, který prokazatelně prošly technologickým procesem (těžebním, transportním a stavebním) v megalitickém období prehistorie (v podmínkách Evropy tedy od konce mezolitu po konec eneolitu). Ostatní kameny, u kterých nelze pravěký význam doložit i jinými souvislostmi a nálezy (archeologickými, geologickými atd.) zůstanou jen kameny, byť by byly sebevětší a sebevíce budily dojem „megalitičnosti“ či „megalithismu“. Jistě že nemusí být bez významu. Kamení a někdy i hodně velkého jako trvanlivého materiálu člověk využíval po celou dobu své existence. Nejen ke stavebním účelům, ale i jako kultovní objekty (viz svatyně Cehnice), duchovně významné relikty (viz četné smírčí kameny) nebo jen jako orientační body (viz hraniční kameny nejrůznějšího významu). Často se jistě mohlo jednat o pozůstatky nebo fragmenty megalitů (viz Zbuzany). Ale tuto skutečnost je třeba dokázat (viz Zbuzany – dokumentace výzdoby kamene před brutálním přetesáním na křesťanský kříž někdy po roce 2004). Právě předložení vědecky akceptovatelného důkazu je při výzkumu českých megalitů největší slabinou. Důkazy o prehistorickém významu kamene se předkládají jen obtížně. A když se to podaří (viz Dr. Irša), vzbuzuje to odborný odpor k bourání vžitých, sice nepravdivých, ale vědecky ustálených teorií. Seriozní vědci se proto raději přiklání ke skepticismu našich autorit na pravěkou archeologii (viz Dr.Sklenář).

- Ve světě je tomu trochu jinak. Citace namátkou: "Earthwork and stone megalithic monuments stand as the most visible and tantalising statements of the beliefs and values of these communities". (Joshua Pollard: Neolithic Britain 1997). Tedy kamenné monumenty jsou chápány jako výpověď o víře a hodnotách neolitických komunit.

- Naše odborná literatura se pro definování megalitů spokojuje s pouhým výčtem typů kamenných objektů, zasluhujících povšimnutí a případně i jakousi ochranu (Sklenář 1996, Šarič-Štěpánek 1998, Pavlů (red.) 2000, Encyklopedie pravěku). Tedy opatrný

exaktní zájem pouze na úrovni jakési inventarizace, bez hledání logických vazeb na tehdejší společnost. Uvedený názor se stal v odborných kruzích směrodatným a to se samozřejmě odrazilo v situaci našich domácích megalitických lokalit. Na odbornou milost byl vzat pouze Kamenný pastýř u Klobuk a to prostě proto, že se v tom poli nedá přehlédnout. Jeho megalitický původ však není prokazatelný o nic víc, než u celé řady dalších obdobných objektů České kotliny. Poněkud podivná logika českých archeologů...

- Výhrada autora knihy, pana doktora Zemka, vůči mému slovnímu obratu „megalitický kulturní život“, je poplatná současnému stavu publikovaných poznatků o této etapě světového prehistorického vývoje. Kdo z našich současných autorů se nedejbože přece jen musí zmínit o megalitech, důsledně se vyhýbá termínu, který by přisoudil univerzální rámec tomuto období pravěku. V tom má pan doktor Zemek pravdu. Nejzřetelněji je to možno demonstrovat na textech doktora Sklenáře z devadesátých let minulého století. Dříve běžně užívaný termín „megalitická kultura“ uvádí tento autor v uvozovkách. Má k tomu hned několik důvodů:

- V sedmdesátých letech minulého století bylo nutno korigovat výsledky datování stáří archeologických nálezů a tedy i lokalit stanovených radiokarbonovou analýzou C 14. Padla tak definitivně do té doby skálopevná teorie o šíření „světla z východu“, tedy o šíření zemědělství spolu s megalitickými zlovyky z Blízkého východu Středomořím do Evropy někdy před deseti tisíci lety. Náhle se ukázalo, že megality Bretaně jsou podstatně starší než obdobné stavby na Pyrenejském poloostrově ale také třeba na Golanských výšinách. Vědci tak mohli škrtnout představu o jednotné „kultuře“ pravěkých zemědělců, pochodujících pobřežím Středozemního moře a třímajících pochodeň poznání, jak správně zasít čočku a postavit menhir. Zklamání historiků nad vývojem procesu poznání bylo nezměrné a termín „megalitická kultura“ stihl osud uvozovek.

- Termín „kultura“ je v archeologii vžitý pro označení společenství či osídlení se shodnými či podobnými nálezy příslušné kulturní vrstvy. Tedy ne zcela přesně či jednotlivě definovaná jednotka – časově a prostorově ohraničený soubor nalezišť a nálezů vyznačujících se shodnou povahou hmotného a v něm se odrážejícího duchovního projevu... (viz Dr. Karel Sklenář a kol.: Encyklopedie pravěku 2002). Z uvedené definice je patrné, že megalitické období pravěku, byť by i splňovalo většinu uvedených podmínek, nelze ohraničit teritoriálně ani etnograficky. Tudíž apriorně nelze považovat za kulturu. Alespoň v tom smyslu, jak je dnes megalitický pravěk odbornými kruhy chápán.

- Označením megalitických pozůstatků v Evropě termínem „kultura“ by se přičilo poznatkům oficiální vědy o striktně evolučním vývoji společnosti v postglaciálu. Megality svými vývojovými fázemi nejen že jdou napříč kulturními vrstvami Evropy (a snad i celého světa), ale dokonce vykazují v časovém horizontu sestupnou tendenci technologického vývoje. Původní supertěžké kamenné stavební prvky jsou postupně demolovány a nahrazovány podstatně méně objemnými a nebo i superpozičními fragmenty. To je v příkrém rozporu s evolučními předpoklady pokroku ve vývoji pravěké společnosti, tak jak jsou chápány současnou vědou.

Z aktuálních publikací o megalitickém období pravěku je patrná bezradnost autorů, jak vlastně toto období souborně titulovat. Snaha o vypuštění termínu „kultura“ sklouzává do evidentně vágních a významově rozplizlých opisů typu – „neolitická civilizace“, „mezolitické obyvatelstvo“, „neolitická společnost“ apod. Třešničkou na dortu odborné terminologie je často užívaný obrat „megalitická civilizace“. Koza v zahrádce vědy se nažrala a megality zůstaly celé. Přesto se většinou autoři termínu „kultura“ v souvislosti s megality nevyhnou – namátkou vybraný příklad z textu: „Monuments as extraordinary as the megaliths retained well beyond their hey-day a cultural significance or a mythical aura for the early tribes... (P.R.Giot, Megalithic monuments of Brittany, 1998). Tedy opět „kulturní význam“. Podobných pasáží, charakterizujících megalitické období jako „kulturu“ bez ohledu na teritoriální a etnografickou specifikaci bychom našli v současné literatuře

spoustu. Není se čemu divit, že se tento pohled opět prosazuje. Ustálené představy o burianovském pravěku nelze do nekonečna zachránit ani vědeckými metodami využívající otłoukání pravěkých dekorací z kamenných monolitů kladivem (viz Dr. Irša, 2004).

-Nechť se všichni na hlavu postaví a ušima se odrážejí, ale „megalitická kultura“ po dobu nejméně tří tisíc let žila a podle zlomečku dochovaných artefaktů musela být velmi čilá. Nejde jen o technologické metody těžby, opracování a dopravy extrémních kamenných bloků. Jednoduché propočty poukazují na ohromnou koncentraci pracovních sil v daných regionech, což v klasickém pojetí pravěku představuje v mnoha směrech i v mnoha učených hlavách teoreticky neřešitelnou situaci. Nevídaně vysoká koncentrace obyvatelstva na ploše relativně malých megalitických oblastí Evropy by totiž vyžadovala vytváření zcela zvláštních sociálních struktur. Pro současné chápání pravěku naprosto nepřijatelná myšlenka. Podobná etnická uskupení by vyžadovala nejen dokonalou organizaci práce na megalitických stavbách, ale i zajištění dalších nezbytných potřeb takovýchto společenstev. Jako třeba produkci potravin, budování příbytků, výrobu ošacení, výrobu pracovních nástrojů, vytváření podmínek pro rodinný života a udržování přijatelného zdravotního stavu a tudíž i náležitě pracovní a reprodukční způsobilosti. Tak početnou komunitu musela stmelovat společná idea. Nemuselo to být náboženství v našem dnešním deformovaném pojetí. Ale silná víra v něco konkrétního. Předobraz pozdějších směrů duchovního vyžití pozemšťanů. Odraz duchovna nacházíme i ve výtvarném projevu, zcela specifickém pro megalitické monumenty. Neolitické dekorace, svými motivy shodné po celé tehdejší Evropě, představují zcela osobitou etapu výtvarného projevu, odlišného od předchozího magdalénia i pozdějšího bronzu. Jak jinak nazývat souborně komplex prvků, typických pro tuto etapu prehistorického vývoje společnosti než megalitickou kulturu a to bez uvozovek.

- Rozporuplnost vědeckého pohledu na megality je patrná prakticky ze všech současných publikací. Shodně klasifikují megalitické objekty na mladší „pohřební“ a starší „kultovní“. Upozornění pana doktora Zemka, že si pleť pojmy kulturní a kultovní se v nadhledu nad problematikou zdá být zanedbatelnou prkotinou. Pro nezaujatého a tendenčními teoriemi příliš nezátíženého a tudíž polovzdělaného člověka jako jsem já, vychází, marná pomoc, pohřební a kultovní význam megalitů nastejno. Pokládám to vše za součást prehistorických životních podmínek, které je mnou chápán ve svém souhrnu jako megalitický kulturní život. Mohu tedy ujistit pana doktora Zemka, že se nejedná o pojmový Babylon či moje náhlé pomnutí smyslů, ale o osobní názor na věc. Kultovní a tedy i pohřební význam megalitů byl prokazatelně druhotný a to v průběhu mladší fázi vývoje. Primární význam a využití megalitů byl původně zcela jiný.

- Proklamace kultovního významu nejstarších megalitických objektů je všeobecně mezi řádky i v odborné literatuře chápána jen jako východisko z nouze. Nic chytřejšího zatím nikoho nenapadlo. Nebo se snad pan doktor Zemek ztotožňuje se současným odborným názorem, že kamenný monolit dvacet tři metry dlouhý, čtyři metry široký a tři sta tun těžký, na jehož transport a vztyčení se podíleli 2 až 3 tisíce neolitických pracovníků sloužil spolu s dalšími deseti podobnými extrémně mohutnými kameny v řadě na břehu Atlantiku (viz Locmariaquer) čistě ke „kultovním účelům“? Není pak skutečně vhodnějším slovním obratem „megalitický účel“? A nebo se skutečně pan doktor Zemek domnívá, že po přitažení na místo a následném vehementním vztyčení takto rozměrných kusů kamene primitivními prostředky jako je konopné lano, dřevěné podvaly a rázný povel pravěkého předáka by ještě tomu zbytku podvyživených lidí, kteří by tu dřinu přežili, zůstaly síly ke křepčení kolem kamenných monumentů a frenetickým projevům vděčnosti božstvům za to blaho? Já osobně (Kroupa) se svým názorem snažím odlišit od nelogických, nicméně vědecky předkládaných nepravd. Zatím třeba jen primitivní argumentací na amatérské úrovni. Ale nelze souhlasit s nelogickými, byť vědecky předkládanými nepravdami.

- I přes sdělené výhrady je třeba si všech publikací Dr.Sklenáře o archeologii vážit a obdivovat je jako výjimečnou moderní populárně vědeckou literaturu, která nás – laiky

srozumitelnou formou seznamuje s přehledem a současnými názory na prehistorii. Osobně knihy tohoto autora považuji doslova za učebnice a jistě svým přístupem k této literatuře nejsem sám. Vědecké poznatky se ale vyvíjí a tudíž i didaktické prameny je třeba korigovat. Mám ještě v živé paměti první tři hodiny dějepisu v roce 1957, které jsme jako žáci věnovali vyškrtáváním vět, odstavců i celých stran z učebnice pro příslušný postupný ročník. A to podle nových osnov, které skoncovaly s do té doby razantním kultem osobnosti. Vědomosti, za které jeden rok mohl žák dostat jedničku, následující rok by již znamenaly propadnutí. Po celý následující život jsem tuto školní lekci z dějepisu považoval za nejužitečnější a marná sláva - zkušenost je pořád živá a platná dodnes. Je proto přirozené, že i názory na tak kontroverzní prehistorické téma, jako je megalitický pravěk, musí člověk filtrovat vlastními poznatky, získanými třeba i přímo v terénu megalitických lokalit. Výsledný dojem je pak v rozporu s tím co si člověk (třeba já) sem tam přečte. Autorům se pak dá ledacos vytknout. V případě pana doktora Sklenáře kupříkladu zhoubný a nakažlivý skepticismus vůči českým megalitům. Nesouhlas s publikovaným názorem se pak stává pro odborníka a stejně tak pro amatéra výzvou a dokáže, že autor nemá pravdu. A na tom přece není nic špatného přijít s novými důkazy a novými fakty, měnícími dosavadní názory na problém. Říká se tomu vývoj. A ten nikterak nesnižuje hodnotu původního dobrého odborného díla. Každý autor musí počítat s revizí svých názorů, byť by byly vytištěny na křídovém papíře.

- Nedoufám a také by asi nebylo účelné, aby představitelé současné oficiální vědy a naše organizace KPUFO vstoupili do milostného vztahu. Je třeba počítat se setrvalou propastí mezi profesionály a amatéry a to ve všech oblastech snažení. Přesto není bez užítku vzájemná konfrontace. I ta nejbizardnější pitomost se po čase může stát inspirativní pro korekci oboustranných názorů a následné účelné uplatnění v praxi. Tato útěcha není směřována adresně, ale jen jako ospravedlnění naší amatérské a často zdánlivě pošetilé práce. Odmítám proto panem doktorem Zemkem uváděnou argumentaci „v kruhu“, kdo koho vidí skepticky. Snaha KPUFO o záchranu megalitických lokalit v Čechách je zcela přirozenou reakcí na odborný nezájem. I tento přístup státem placených orgánů je třeba považovat za přechodný a tedy i dočasný. Jednotka dočasnosti byla zatím u nás stanovena jen délkou pobytu sovětských vojsk. Doufejme, že přístup ke kulturním památkám naší vlasti bude „dočasnost“ radikálně relativizovat a příslušné orgány odpovědné za správu kulturních památek budou brzy triumfovat nad svou prozíravostí. Myslím, že KPUFO jim v tom případě rádo přenechá všechnu slávu a zásluhy. Do té doby bohužel sekce Megalit se musí smířit s rolí opovrženého pavědeckého elementu. To mu však nebrání využívat všechny zdroje odborných informací a také spolupráce s některými profesionály.

- Třeba s geology. A tak mohu panu doktoru Zemkovi za KPUFO s hrdostí sdělit, že opravdu máme pohromadě hodně údajů o geologických poměrech a situaci v jednotlivých megalitických lokalitách České republiky a také některých známých lokalitách Evropy. Samozřejmě také odborné posouzení horninových útvarů, u nichž jsou předpoklady, že v minulosti tvořily součást megalitických objektů. A také analýzy drobných fragmentů hornin, odebraných jako vzorky z jednotlivých lokalit. Dnes by již bylo možno na toto téma uspořádat celkem obsáhlý seminář na slušné odborné úrovni. Brzy se jistě také naskytne příležitost tyto poznatky publikovat. Je smutné, že i tato, jak píše pan doktor Zemek - pro profesionály „úsměvná“ iniciativa visí na nás amatérech. Na jejich místě bych se spíš červenal. Tím spíše, že odborný názor bude vždy rozhodující. Údaje geologů mají pro posuzování lokality vždy explicitní význam a vše ostatní, včetně archeologických nálezů, vytváří soubor jen dalších indicií možných prehistorických souvislostí.

- Také s archeology. Na tomto místě musím odmítnout mé titulování „psychotronik Dr.Kroupa“ panem doktorem Zemkem. Nejsem psychotronik, ani nejsem obdařen jinými senzibilními vlastnostmi. Jsem dokonce velmi rezistentní vůči jakýmkoliv údajně paranormálním vlivům. Nikdy jsem v kruzích v obilí, kruzích v lesních porostech, v areálu megalitických objektů, ani ve strašidelných domech nepociťoval nic abnormálního. Nevybíjely se mi baterie v kameře, netočila se mi hlava, nezvracel jsem a ani jsem se

nepomocil. A takových je nás v KPUFO víc. Nevěříme na strašidla ani na ekonomické oživení. Paranormální jevy, včetně výskytu UFO, se snažíme vysvětlovat objektivně a s naprostým respektem k platnosti fyzikálních a jiných přírodních zákonů.

- Také psychotronické schopnosti některých lidí je možno posuzovat naprosto objektivně a také je využívat. Mohu pana doktora Zemka, jakož i jiné zatvrzelé skeptiky ujistit, že senzibilní projevy člověka jsou realitou všedního dne a mají nesporně fyziologickou podstatu. Probíhají na stejné úrovni fyziologických procesů v organismu člověka jako třeba dýchání, vyměšování, reprodukce, či u některých lidí myšlení (viz Kroupa, P.: Biofyzikální principy radiestesie (proutkaření) . Cesty psychotroniky č. 2/2009). Fyziologie mimosmyslového vnímání člověka je odsouvána neprávem do roviny pseudovědy. Stává se tak ve vědeckých kruzích další tabuizovanou záležitostí o které je před seriózními lidmi neslušné se vůbec zmiňovat. Posměch novodobé inkvizice skeptiků, neznalých ani základních údajů z učebnic fyziologie pro mediky, představuje jen další projev deformace naší současné společnosti. Přitom je možné účelné využití senzibilních schopností člověka, samozřejmě se znalostí věci a zachování určitých podmínek třeba i v archeologii (viz Kroupa, P.: Výsledky psychotronického průzkumu objektů typu „henge“ u Horního Metelska na Domažlicku – společný projekt KPUFO Plzeň a pracoviště záchranného archeologického průzkumu Západočeského muzea Plzeň – 2006 až 2008).

- Zcela zvláštní kapitolou je program ochrany megalitických lokalit na území České republiky, realizovaný sekci Megalit při KPUFO. Po určitých dílčích úspěších (iniciace vyhlášení památkové ochrany na lokalitu: objekty typu „henge“ Horní Metelsko na Domažlicku) již následuje výčet méně úspěšných záměrů (projekt záchrany a využití Kounovských kamenných řad – zamrzl ve fázi částečného odlesnění průběhu řad) a nebo veskrze neúspěšné snahy (o vyhlášení památkové ochrany na lokalitu knovízské kamenné svatyně u Cehnic na Strakonicku). Pan doktor Zemek se pozastavil nad mou formulací „fragменты megalitů“ v souvislosti s projektem na naučnou stezku nad osadou Tasov u Klučku na Lounsku. Doporučuji panu doktorovi Zemkovi si udělat výlet na tato jistě pozoruhodná místa. Seznámí se s pozůstatky skutečných a více méně skutečně „neznámých“ megalitů. V naprosté většině se opravdu jedná již o pouhé fragmenty původně mnohatunových křemencových bloků horniny, dopravených kdysi v prehistorii na tato místa z východního svahu kopce Louštín na Sedlčansku, tedy na vzdálenost kolem dvaceti kilometrů (viz Helšus, J. - Hlušík, J.: Kamenné otazníky, 1991). Jistě by stálo za to tuto pozoruhodnost zachovat, alespoň v podobě lapidária (viz příklad lapidária Holíč, SR). Žádný z kamenů již nestojí na svém původním místě, protože v nedávné minulosti překážely na polní ploše. Jejich neradostný osud v blízké strži bude nenávratně zpečetěn zasypáním odpadky, pokud nebude projekt KPUFO v brzké době realizován.

Dosti dobře jsem nepochopil, co pana doktora Zemka na myšlenku zřízení megalitického lapidária alespoň ze zbylých fragmentů megalitického objektu podél naučné stezky u Tasova tak rozhořčilo. Snad pomýšlení, že ještě před sto lety se jednalo o celistvé neporušené monobloky, usazené dokonce v řadách. Podle současného rozptýlení zlomků křemencové horniny se jednalo o objekt, zaujímající rozlohu několika čtverečních kilometrů. Tedy suverénně nejrozsáhlejší u nás a snad i srovnatelný s Bretaní. Navíc zcela nepochybně megalitický, odborně prozkoumaný a potvrzený erudovaným geologem. Zcela konkrétně dislokovaný a volně přístupný k ověření údajů každému, kdo by o nic pochyboval. Tedy žádné „Západočesko“...

- Na rozdíl od pana doktora Zemka, nechci nikomu brát ani „aktivity“ ani jiné „podobně klasifikované kameny podle domněle vnímaného záření“. Subjektivní vjemy v blízkosti izolovaných horninových útvarů a megalitů zvláště, jsou jednoznačně potvrzeny. Nadneseně, ale přiléhavě řečeno – přímo klinickou praxí. Působí na jednotlivce naprosto individuálně a někdy i dosti dramaticky. Mají svou geofyzikální podstatu ze strany kamenného objektu a fyziologií podmíněnou predispozici ze strany subjektu, tedy lidského organismu. Průběh vzájemné interakce není jednoduchý (viz Kroupa, P: Fenomén megalitické databáze, Regenerace č. 8, 9 /2009) Pro naprosté objasnění a

hlavně dosažení vědecké průkaznosti probíhajících fyziologických procesů by bylo zapotřebí vykonat mnoho práce. Zdá se však, že u nás už není nikdo, kdo by se problémem profesionálně zabýval. Pracoviště ČSAV v bývalém socialistickém Československu zkoumající zákonitosti psychotronických jevů zaniklo před dvaceti lety.

Literatura faktu se píše, nebo lépe vyjádřeno – sestavuje – velmi nesnadno. Na rozdíl od románu, detektivky nebo třeba sci-fi je fabulace zúžena zase jen na konstatování faktů, byť by byly jen hypotetická. Čtenář si všechny uvedené údaje může ověřit z jiných pramenů, nebo dokonce vlastní praxí. Proto je ve vlastním zájmu autora sehnat si co nejvíce informací. Nejlépe takových informací, které nejsou všeobecně známé a do omrzení opakovaně omílané. Je to dřina. Autor musí jezdit po lokalitách, fotit, točit, zpovídat lidi, chodit do archivů a teprve potom se kouknout, co již bylo zveřejněno jinde, třeba na internetu. Když se spolehne jen na to, co napsal někdo jiný, má na problém zaděláno. A právě to se stalo panu doktoru Zemkovi, což lze názorně demonstrovat na příkladu Cehnic u Strakoníc. Uklízečka M. Sedláčková o průběhu a okolnostech nálezů knovízské kamenné svatyně u Cehnic získala svého času víc informací, než si dokázal opatřit autor knihy pan doktor Zemek, snažící se o případu zasvěceně informovat čtenáře. Aniž by si ověřil pravdivost jinými autory (příkladně F.Velinský, 21.století 10/2004) publikovaných skutečností. Proto si dovolím poopravit některá nepravdivá tvrzení pana doktora Zemka a uvádím následující ověřitelná fakta:

- Já osobně a několik dalších lidí z KPUFO jsme nikdy nebyli přítomni v cehnické lokalitě v době probíhajícího archeologického průzkumu. Prvně jsme navštívili lokalitu v samém závěru prací začátkem září 2003, kdy již byla lokalita odpáskována a tedy volně přístupná. V té době již nebyl Dr. Michálek jako vedoucí výzkumu v lokalitě přítomen a proto také nemohl mít ani žádné povědomí o tom, že se vůbec nějaké KPUFO o věc zajímá. Naše návštěva se odehrála jen za náhodné přítomnosti jednoho z členů průzkumného archeologického týmu strakonického muzea, provádějícího již jen úklid pracoviště. A to zhruba již deset dnů po nálezů domnělých jadeitových artefaktů. Tenkrát jsme se také o jejich existenci prvně dozvěděli.

- Ani pan Ing. Kozák z Českých Budějovic (ani „jeho lidé“) v době probíhajícího prací lokalitu nenavštívili. Já osobně po zveřejnění domněnky pana Dr. Michálka o možných strůjcích podvrhu akrylátových hranolů jsem kontaktoval telefonicky pana Ing. Kozáka asi o dva měsíce později, tedy na podzim roku 2003. Ujistil mne, že na místě archeologického průzkumu u Cehnic nikdy nebyl. O nálezů slyšel a rád by se na to místo podíval. Informoval se, kde vlastně cehnická svatyně je k vidění. Nevím, jestli to s příchodem zimy ještě ten rok stihl a kamenný kruh navštívil. Jeho nařčení z jakékoliv manipulace v cehnické lokalitě je tak možno považovat za bezpředmětné.

- Bezprostředně po nálezů prošly domnělé jadeitové hranoly rukama dvanácti našich předních odborníků na pravěk, shromážděných v lokalitě při příležitosti hromadné exkurze. Měl jsem možnost já sám osobně hovořit s jedním ze zmíněných archeologů, zúčastněných při prohlídce cehnického naleziště. Potvrdil, že již při první prohlídce domnělého jadeitu vzbudily artefakty u mnoha zúčastněných odborníků nedůvěru. Podobný nález by v rámci Evropy znamenal senzaci, protože by byl důkazem obchodních styků prehistorické Evropy s Asií, snad přímo s pravěkou Čínou. Světle zelená barva nálezů totiž odpovídala jadeitu čínského typu. A to by v případě Cehnic bylo asi přece jen silné kafe.

- Po určité době jsem já osobně hovořil s technikem, provádějícím analýzu domnělého jadeitu. Teprve později prokázal skutečný charakter materiálu hranolů, tedy akrylát. Nijak se nepozastavil nad skutečností, že nebyl akrylát rozpoznán hned po nález. Podle něj se jednalo o velmi autenticky vyhlížející nález, imitující minerál jadeit. Pod tímto dojmem se nikdo neodvážil provést jednoduchou zkoušku ožehnutí materiálu plamenem. Akrylát by se přirozeně vlivem otevřeného plamene přiškvařil, což by u jadeitu nenastalo. Vzhledem k malým rozměrům hranolů - kolem 4 cm - se nedala hodnotit na dlani ani hmotnost materiálu. Nález těchto artefaktů tedy mohl snadno mystifikovat i sběhlé odborníky.

**Stav naleziště po vykopávkách - Foto (c)
KPUFO, 16.8.2003**

- Původem domnělého jadeitu a jeho nálezem v jedné z posledních archeologických sond na dně sterilního podloží si celá léta lámalo hlavu spousta lidí. Vyrojila se řada nepodložených teorií. Cehnická archeologická detektivka s akrylátem se stala vydatným soustem pro bujnou fantazii. Přitom řešení se později ukázalo jako velmi prosté.

- Záhadu částečně rozluštil teprve začátkem roku 2009 jeden z členů KPUFO Plzeň pan Martin Hübner z Rokycan. Zjistil, že tyto akrylátové hranoly jsou běžně používány jako

technologické prvky strojírenských provozů vyrábějících kuličková ložiska a slouží k leštění povrchu ocelových kuliček v otáčecích bubnech. Existují v různých velikostech a barvách, zřejmě, aby charakter akrylátového materiálu splňoval konkrétní technologické požadavky podle druhu výroby. Podle publikovaných fotografií byly cehnické hranoly již značně opotřebené. Postrádaly původně ostré hrany a zdály se být celkově zaoblené. Svědčí to o delší době jejich používání. Nebyl by tedy asi problém vystopovat jejich původ a zjistit, ze kterého provozu zřejmě již bývalého strojírenského podniku ve Strakonících cehnické hranoly pocházejí.

- Výskyt akrylátových přípravků v areálu cehnického archeologického průzkumu lze také vysvětlit docela jednoduchým způsobem. Mohlo se jednat jen o někdy v dávné socialistické minulosti vysypaný nákladník materiálu z nějakého továrního dvora na nelegální skládku. Proláklina v blízkosti potoka a kousek od silnice musela být k těmto účelům často využívána. Kdo ze soudruhů mohl tušit, že zrovna zasvinil unikátní kulturní hodnotu a navíc zadělal pro budoucnost KPUFO na překerní situaci.

- Podvrh a nebo prostě náhodný výskyt akrylátu v průběhu průzkumu knovízské kamenné svatyně u Cehnic byl jen nevýznamnou epizodou na pozadí naprosto unikátního nálezu pravěké kultovní stavby.

Pro podobné situace je typické, že vzbudí zájem především poloinformovaných lidí, oceňujících víc „záhadologické“ senzace, než skutečnou hodnotu a význam archeologického nálezu. Navíc se případ s akrylátem stal záminkou kampaně na diskreditaci psychotroniků obecně a KPUFO zvláště. A že to byla kampaň úspěšná, to bohužel dokazuje svými výroky i pan doktor Zemek. Na světě je všechno jinak. Fakta jsou však výmluvná, jenom musí být někdo schopen a ochoten si je obstarat. A kdo toho schopen není, nechť se raději k věci nevyjadřuje vůbec.

- Nález mimořádně zachovalé knovízské svatyně u Cehnic panem doktorem Michálkem

z Muzea středního Pootaví ve Strakonících vzbudil zasloužený zájem. O to větší bylo zklamání ze stavu lokality zhruba po jednom roce od ukončení průzkumu. Část objektu již byla poškozena těžkou technikou

soukromého vlastníka pozemku – údajného podnikatele. Proto KPUFO o.s. vyvolalo jednání o památkové ochraně tohoto unikátního objektu. U příležitosti zasedání komise

zajímavých orgánů se poprvé zástupci KPUFO osobně setkali s Dr. Michálkem. Jejich návrh na přestěhování kamenných součástí do areálu muzea Strakonice a vystavení jako stálá expozice ve formě lapidária nebyl akceptován. Archeologové trvali na zachování nálezové situace přímo v lokalitě a její zakonzervování v hrázi předpokládaného budoucího rybníka. V této rozporuplné náladě se komise rozešla s tím, že vlastník pozemku si stejně bude dělat, co bude chtít. A také dělal. Zakonzervování se nekonalo a tak kultovní unikát českého knovízu podlehl buldozeru. Obec Cehnice si alespoň pořídilo na návsi pár kamenů jako pietní, leč bezcennou repliku.

- Nařčení panem doktorem Zemkem z kategorické postulace neuchopitelného a nedatovatelného se týká vyslovení mého názoru na charakter cehnické kamenné stavby. Nevycucal jsem si ho s prstu. Lokalitu jsem v průběhu podzimu 2003 a následujícího roku 2004 opakovaně několikrát navštívil, odebral vzorky k laboratornímu vyšetření, provedl mikrometrická měření, videozáznamy a fotografickou dokumentaci jednotlivých částí i okolí (viz Kroupa, P.: – připravovaná publikace Záhady pravěkých svatyní II.díl). O některých zajímavých zjištěních jsem v telefonickém rozhovoru informoval Dr. Michálka. Z celkem obsáhlé literatury, týkající se pravěkého Strakonicka byla nakonec nejdůležitější zpráva o výsledku výzkumu knovízské svatyně u Cehnic (viz Michálek, J.:

Rekonstrukce kamenné sestavy uprostřed obce - Foto (c) KPUFO, 22.07.2007

Kamenný kruhový areál z mladší doby bronzové u Cehnic, okres Strakonice – výzkum v roce 2003 (Předběžná zpráva), Archeologické výzkumy v jižních Čechách – Supplementum 1/ 2004).

- Ověřil jsem si některé údaje přímo u technika, provádějícího nedestruktivní fázi průzkumu archeologické lokality cehnické svatyně prostřednictvím zemního radaru.

- Na základě takto získaných poznatků pro mne osobně jednoznačně vyplynul logický závěr, že se nejedná o megalitickou lokalitu. Nelze ani prokázat, že by kameny cehnické svatyně mohly být součástí nějaké megalitické stavby v blízkém okolí. Zbytky prehistorických kamenných objektů na Strakonicku, popsány ve starší literatuře jsou interpretovány vesměs jako pozůstatky kamenných věnců mohyl. Výjimečně jako obětní kameny (viz Dr. Sklenář, Encyklopedie pravěku, 2002). Můj názor, že se nejedná o megality, tedy nevychází z čehosi „neuchopitelného a nedatovatelného“, ale z běžně získaných poznatků. Proto se já osobně domnívám, že cehnická kamenná stavba nemá mezi „menhiry“ pana doktora Zemka co dělat a navíc jeho kniha uvádí nepravdivé informace z faktografie uvedené lokality.

Sekce Megalit při KPUFO za poslední desetiletí ověřila systematickým terénním průzkumem a na základě shromážděných dostupných údajů něco kolem dvacítky zajímavých lokalit. U několika z nich je prokazatelné, že se jedná o lokality s megalitickou minulostí. Zůstává otázkou, do jaké míry budou získané poznatky akceptovány nejen širší veřejností, ale především odborným světem. Pokud však budou zveřejněny, tak vždy jen s jistotou, že se jedná a prokazatelná fakta, nikoliv o nepodložené dohady. Já osobně jsem přesvědčen, že tato zásada by měla být respektována i všemi seriózními amatérskými badateli. A především těmi, kteří svá zjištění publikují. Je to jediný způsob, jak se odlišit od tendenčních „internetových romantiků“ a povrchních poloinformovaných „nadšenců“. Pak teprve svitne naděje, že s námi zapřede rozhovor i některý profesionál z kompetentních odborných kruhů. A problém ochrany pozůstatků megalitických lokalit v České republice se pohne kupředu.

A o to nám všem společně přeje jde. Nebo ne?

V Plzni, 4.ledna 2010, MVDr. Pavel Kroupa

Aktuality

Kameny u Lemberku považují lidé za zázračné

Prošlapaná cesta v lesíku mezi zámkem Lemberk a Janovicemi v Podještědí vede k oblíbenému komplexu velkých kamenů zasazených do země, přestože místo není zaneseno na mapě a nepatří mezi

pamětihodnosti, těší se velké oblibě. Někteří lidé věří, že kameny vyzařují mocnou energii, a poutníci k nim chodí čerpat sílu.

V lesíku u polní cesty mezi zámek Lemberk a Janovicemi v Podještědí se nachází komplex velkých kamenů zasazených do země. Někteří lidé věří tomu, že vyzařují mocnou energii, a poutníci k nim chodí čerpat sílu.

I když se traduje, že obří kameny jsou nedávno objevenou keltskou svatyní, ve skutečnosti však žádnou výjimečnou historii nemají. V roce 1991 si je tam nechal během sochařského sympozia na zámku Lemberk přivést z lomu v Polevsku akademický sochař Jiří Beránek a pomocí jeřábu je pak v rokli někdejší pískovny rozmístil. Čedičové kamenné pilíře lemují také klikatou pěšinku k menhirům.

Potřeba vztyčovat nebo přemisťovat velké kameny provází lidi odpradáva. V Evropě je nejvíc menhirů asi ve francouzské Bretani a v Británii.

"Cesta má dvojí prohnutí symbolizující linii hada, jednadvacet kamenů v kruhu znázorňuje setkávání starých kultur a civilizací," upřesnil Beránek. Sousoší podle něj nikdy nebylo kompletní, chyběly v něm ještě dva sloupy z leštěné žuly, které měly vyjadřovat časovou smyčku. "Tedy to, že čas je relativní a může plynout i obráceně," dodal autor, který dal svému dílu název Bezčasí.

Jakub Kaše, který umělecká sympozia na Lemberku jako jednu z doprovodných akcí proti těžbě na Tlustci v 90. letech pořádal, říká, že místo si oblíbili i léčitelé a šarlatáni. "Někdy k němu míří celé skupiny lidí a pořádají tam ozdravné obřady a rituály. Údajně také přisoudili každému kamenu schopnost dávat energii jinému orgánu lidského těla," poznamenal Kaše.

Někteří lidé věří tomu, že vyzařují mocnou energii, a poutníci k nim chodí čerpat sílu.

Zvláštní silové působení tam ale prý našli i astrologové. Někdejší místní učitel Jaroslav Oplt zase vzpomíná na Vyznavače Slunce, kteří se ke kamenům vydali.

Lidé zarputile věří v magii kamenů

Na mystické místo se často ptají i návštěvníci zámku Lemberk. "Když jim řekneme, že nemají vlastně žádnou bohatou minulost, ani nám nevěří a přou se s námi, že neznáme okolí," podotkla průvodkyně Šárka Procházková.

Potřeba vztyčovat nebo přemisťovat velké kameny provází lidi odpradáva. V Evropě je nejvíc menhirů asi ve francouzské Bretani a v Británii. Proslulé jsou kamenné řady v Carnaku nebo anglický Stonehenge. Na Britských ostrovech je vžitá teorie, že kameny tvoří neviditelné linie, které spojují významné energetické body v krajině. Někteří lidé prý mají schopnost působení těchto sil vnímat, podobně jako proutkaři umějí najít vodu. V Čechách jsou menhiry spojovány s pohanstvím.

Hrálo se zde i divadlo

Ke kamenům u Lemberku chodí i herec libereckého divadla F. X. Šaldy Václav Helšus, který má nedaleko v Markvarticích chalupu. Jednou tam dokonce uspořádal divadelní představení Hádání o mistra Jana. Bylo podle něj tisíckrát lepší než na stálé divadelní scéně. Na mystické místo se často ptají i návštěvníci zámku Lemberk.

Energii u kamenů Helšus ale nehledá, chodí k nim jen tak rozjímat, někdy si vyleze na jeden z nich a pozoruje přírodu. "Viděl jsem tam zajíce a jezevce a taky tam rostou houby. Je to jedno z míst, kde se cítím dobře," řekl.

Kaše chce v příštím roce uspořádat výstavu, která připomene sochařská díla vytvořená při sympoziích. "Bude zvláště aktuální, protože těžaři chtějí obnovit těžbu na Tlustci," řekl.

FOTO: Fiala Břetislav, [ČTK](#)

<http://www.novinky.cz/cestovani/187841-kameny-u-leمبرku-povazuji-lide-za-zazracne.html>

Čl. př. KPUFO	Časopis ZAZ	Časopis CP	Celkem
Řádný min. 120 Kč	190 Kč	90 Kč	400 Kč
Řádný min. 120 Kč	190 Kč	X	310 Kč
Řádný min. 120 Kč	X	90 Kč	210 Kč
Řádný min. 120 Kč	X	X	120 Kč
Bez řádného členství	200 Kč	120 Kč	320 Kč
Bez řádného členství	200 Kč	X	200 Kč
Bez řádného členství	X	120 Kč	120 Kč

Kromě časopisů členové KPUFO dostávají Informační bulletin a sekce Megalit vydává svůj bulletin. Členský příspěvek KPUFO, předplatné ZAZ nebo CP lze uhradit buď na účet Klubu psychotroniky a UFO – ČSOB, div. Poštovní spořitelna, číslo účtu 174472622/0300. (složenkou dostanete s dalším číslem Inf. Bulletinu, ZAZ nebo CP). Do poznámky napište své jméno.

Lze jej také uhradit složenkou s adresou příjemce: Klub psychotroniky a UFO, o.s., Borská 19, 320 22, Plzeň. Je lhostejné, jakou částku zašlete - ve zprávě pro příjemce uveďte, co platíte (např. KPUFO+ZAZ+CP). Částka předplatného ZAZ bude vydavatelství Včelka, která ZAZ vydává, přeúčtována.

Elektronický informační zpravodaj KPUFO – Sekce Megalit

- interní materiál Klubu psychotroniky a UFO, o.s. Připomínky, náměty a korespondenci, vzkazy a inzerci zasílejte na adresu KPUFO

Klub psychotroniky a UFO, IČO : 45334871 - Borská 19, 320 22 Plzeň * <http://www.kpufo.cz> * e-mail: kpufo@kpufo.cz - Sekce Megalit: megalit@kpufo.cz

Bankovní spojení: Klub psychotroniky a UFO, ČSOB, div. pošt. spořitelna, č. účtu: 174472622/0300.